LIBRARY
OF THE
UNIVERSITY OF ILLINOIS

SOLEMNIA

MAGISTRORVM

CREANDORVM

INAVGVRANDORVMQVE

D. XII. FEBR. H. X.

INDICIT

GODOFREDVS HERMANNVS

ORD. PHILOSOPH. H. T. DECANVS.

Praemissae sunt observationes de Graecae linguae dialectis.

Graecae linguae cognitio his temporibus, paucorum quidem, ſed eximiorum hominum ſtudiis, eos progreſſus fecit, ut doctrinae loco haberi poſſe incipiat. Doctrinam autem dicimus eiusmodi ſcientiam, quae et certis fundamentis nitatur, et leges quasdam habeat, quibus amplificari et perpoliri poſſit. Nam et multa, quae ante dubia erant, nunc explorata habemus, et alia, de quibus ante nemo dubitabat, neſcire nos ſcimus: ita ut altera horum ignorare, altera ſcire turpe ſit. Id quum nonnulli non videantur intellexiſſe, horum eos, qui ſciunt, quae ſciri nequeunt, plerumque nota neſcire; illos autem, qui neſciunt nota, ſcire, quae non poſſunt ſciri, videas. A qua levitate, qua nihil litteris eſt pernicioſius, ut dehortarer tirones, quibus haec deſtinata eſt ſcriptio, viſum eſt quaedam de Graecae linguae dialectis dicere, non illa quidem ignota, ſed multis tamen neglecta. Eſt autem hic locus maximi momenti, quod ſine accurata eius cognitione nullus de Graecis ſcriptoribus ita, ut par eſt, tractari poteſt. Patet enim latiſſime, neque in formis quibusdam et terminationibus vocabulorum conſiſtit, ſed in conſtructione verborum, in ſignificatione, in colore totius orationis, in metris et menſura, multisque aliis in partibus verſatur, ad quas animadvertendas illuſtrandasque diligentiſſima lectione, acutiſſimo iudicio, ſaepe etiam curioſa antiquitatis et hiſtoriae perveſtigatione opus eſt. Nondum exſtitit, qui Graecae linguae dialectos eo ſtudio, quo decebat, explicaret, praeter H. Stephanum, qui quidem ſoli Atticae dialecto operam adhibuit, ſed eam tanta cum cura, tantaque cum eruditione, ut nihil poſtea, quod cum illo libro comparari poſſet, in hoc genere editum ſit. Quamquam quae hic ſcripſit, non leviter aucta ſunt quum aliorum, tum Daweſii diligentia: cuius veſtigia, ſed nimis religioſe, ſectatus eſt

Brunckius: noſtra autem aetate plurimas contulit atque egregias obſervationes R. Porſonus. Reliquas dialectos qui accurate perſequeretur, nemo inventus eſt. Nam praeter quasdam Hemſterhuſii et Valckenarii adnotationes, Koenius ad Gregorii libellum, more gentis ſuae, multas formulas congerere ſatis habuit, nihil generatim differens, Maittairius autem operoſo labore, ſed ſine iudicio, promiſcue bona mala collegit.

Qui de Graecae linguae dialectis dicere inſtituebant, initium disputationis, mea ſententia, ab ea lingua repetere debebant, ex qua iſtae diverſitates, quae dialecti vocantur, ortae ſunt. Enimvero qualis fuerit iſta lingua neſcimus. Fateor: verumtamen formis, quibus dialecti inter ſe differunt, colligendis et comparandis non modo hoc efficitur, ut, quae ſint antiquiores, quae recentiores, appareat, ſed etiam ratio intelligitur, qua quaeque dialectus in mutandis verborum formis uſa ſit. Sic vero ea quoque, quae prima ſpecie levia eſſe videntur, idoneis indiciis, quid antiquiſſimum fuerit, aperiunt. Eſt autem interdum non parvi momenti, ſcire, quid commune fuerit Graecae linguae, antequam temporum locorumque mutationibus in varias formas distraheretur. Celebre exemplum afferamus, digamma Aeolicum, quod alii in Homeri Heſiodique ſcriptis uſurpatum contendunt, alii ab his ſcriptoribus abiudicant. Abhorret, inquiunt hi, ab Homero, ſcriptore Ionico, Aeolicae litterae uſus. Id qui primus dixit, per iocum, opinor, dixit: ſed arripuerunt alii, et vel conviciis pro ea opinione pugnant. Quid vero? Multis argumentis cognoſcitur, iſta littera non ſolos uſos eſſe Aeolenſes, ſed Dorienſes omnes, et eſſe hunc uſum adeo antiquum, ut initio univerſae Graeciae communis fuiſſe videatur. Quid ergo mirum, ſi hanc litteram etiam Iones antiquiſſimis temporibus uſurpabant, donec ea paullatim ex uſu et ore hominum emigraret? Nihil huic coniecturae niſi nomen obſtat. At quis non videt, quum Dorienſes rudes eſſent litterarum, ii autem, qui Ioniam et inſulas Aeolicas tenebant, primi ad artes et poeſin animum adiicerent, nomen litterae Aeolicae non ad ſonum, ſed ad ſolam ſpectare notam, qua Aeoles ſonum ab antiquis acceptum ſcribendo

bendo indicaverint. Dorienſes ſi prius ſcriptis inclaruiſſent, Dorica vocata eſſet littera, qua Arcades etiam ante natam in caelo lunam uſi fuerant. Igitur quum ſoli Aeolenſes digamma ſingulari nota indicarent, reliqui Graeci, apud quos haec nota non erat in uſu, alias litteras, ubi digamma ſcribendum eſſet, adhibebant. Et quum digamma proprie triplici ſono ſignificando videatur inſerviiſſe, uni labiali, qui apud latinos *v*, apud nos *w* eſt; alii, qui paene ad vocalem *u* accedit, ut Brittannorum *w*; tertio gutturali, qui nunc aſperior et plenior erat quam χ, nunc propemodum ut *gu* vel *ng* proferebatur: hi ſoni, et qui ex iis orti ſunt, per β, per ο, per υ, per γ, per ſpiritum aſperum, per σ, per ϱ, et apud Romanos per *qu* indicabantur. De litteris β, υ, γ, et ſpiritu aſpero apud omnes conſtat. Cur reliquas addiderim, intelligent, qui ſimilia conſideraverint, ut οἶκος, Οἰλεύς, Μῶσα, *aurarum, quoi, quem:* in quibus vocibus digammi veſtigia aperiunt hae formae, *vicus*, Ἰλεύς, Μῶά, αὐϱάων, οἵ, ἕ. Quoniam genitivi *aurarum* mentionem feci, qui manifeſto Graecam originem habet, non abs re eſſe puto, etiam ſecundae Latinorum declinationis genitivum tetigiſſe. Qui quum indicio ſit, vetuſtiſſimos Graecos οἰκώϱων et ſimilia dixiſſe, et inde οἰκώων et οἴκων exſtitiſſe, dubitari poterit, an Homeri ἐάων et Heſiodi βλεφάϱων ἀπὸ κυανεάων, et quae horum exemplo recentiores poetae finxerunt, ſolis debeantur grammaticis.

Ex antiquiſſima illa Graecorum lingua duas alias, Doricam et Ionicam, et harum ex Dorica Aeolicam, ex Ionica Atticam ortas eſſe, communis eſt opinio, nec falſa illa, ſi recte intelligatur. Proxima enim veterrimae Graecorum linguae erat Dorica. Ex hac maiore cultu exſtitit Aeolica, in univerſum tamen tenaciſſima antiquitatis. Dorica lingua utebantur etiam Iones, qui quum Athenas tenerent, partemque Aſiae minoris occupaſſent, ii, qui in Aſia erant, mitiſſima caeli temperie invitante, antiquam aſperitatem paullatim exuentes, molliore lingua uti coeperunt, alii tamen aliter: hinc quatuor formas linguae Ionum enumerat Herodotus I. 142. Athenienſes autem, quod is populus plurimarum gentium commercio utebatur, ex omnibus paene linguae formis

aliquid

aliquid contrahebat: de qua re diſſeruit Pierſonus ad Moeridem p. 349. Mox quum Iones, qui erant in Aſia, poeſin et ſtudia litterarum colere coepiſſent, ab his eruditio migravit Athenas, eaque re factum eſt, ut Athenienſium ſermo, is certe, quo in ſcribendo utebantur, ad Ionum imitationem conformaretur. Paullo poſt, quum primatum in Graecia tenerent Athenienſes, ad communem uſum magis ſeſe accommodarunt ſcriptores.

Vel e breviſſima hac deſcriptione intelligitur, Graecae linguae dialectorum tractationem eſſe difficillimam. Augetur autem haec difficultas eo, quod non modo ad temporum locorumque diverſitatem, ſed etiam ad ſcribendi genus, quo quisque ſcriptor uſus eſt, reſpici debet. Ita non idem eſt, utrum hiſtoricus, an orator, an philoſophus loquatur. Quamquam in his hoc tamen commodum accidit, quod quisque eius gentis, ex qua ipſe eſt, lingua, eaque pura, utitur. Quod longe aliter eſt, ubi ad poetas animum adieceris. Qui quum nulla cuiusquam gentis dialecto pura utantur, neque iudicari ex illis dialectis, neque ubique idonea pro iis teſtimonia praebere poſſunt. Vt breviter dicam, praeter illas gentium ſingularum linguas etiam poeſeos generum diverſae dialecti ſunt, quas quidem neque ſolas ſine gentium linguis, neque has, neglecta poetarum diverſitate, recte tractaveris.

Vetuſtiſſima omnium epica poeſis eſt, cuius origo in ea tempora incidit, quibus formari incipiebat dialectus Ionica. Quare qui primi exſtiterunt epici carminis auctores, etſi propius accedunt ad eam linguam, quae poſtea vocabatur Ionica, plurima tamen habent, quae Doricus, vel, ut rectius dicam, communis veterum Graecorum ſermo uſurpabat. Nondum enim penitus apud Iones obmutuerat Doriſmus. Praeterea iidem poetae, metri maxime commoditatem ſpectantes, alia, quae communis uſus iam adſpernabatur, conſervabant, alia etiam nova introducebant. Ita ſermo quidam exſtitit proprius poetarum: (poetae enim omnes erant epici) qui ſermo quum eſſet Homeri exemplo nobilitatus, non licebat epico poetae alia lingua uti, quam quae ad Homeri exemplum eſſet conformata. Sic epica dialectus exſtitit, ſervata illa per omnes aetates, licet paullatim vel ex aliis poeſeos gene-

generibus, vel e grammaticorum disputationibus, vel denique poetarum negligentia aliquid labis contraheret. Quamobrem epicae quoque dialecti diverſae formae ſunt, quarum aliquas ipſa Homeri carmina, plures ſcripta reliquorum continent epicorum. Has igitur formas niſi quis diligenter diſtinxerit, neque ſentire recte de epicis poetis, neque tuto emendationem aggredi poterit.

Epicam poeſin conſequuta eſt lyrica, quae initio modeſte ab epica digrediens, mox, relicto epicorum exemplo, ſingularum gentium linguis ſeſe applicuit, ita tamen, ut quaedam ab epicis, tamquam univerſae poeſeos communia, derivaret. Nullum eſt enim genus poeſeos, quod non aliquid certe ab epicis acceperit. Ac lyricae quidem poeſeos tres maxime formae ſunt, antiquiſſima, quae Ioniſmum epicorum ſectata eſt, tum Aeolica ac Dorica, denique communis quaedam. Etenim quum Ionica non ſat dignitatis habere videretur, Aeolica autem ac Dorica, quod paucarum gentium propriae eſſent, apud reliquas gentes nimis peregrinae haberentur, alia inventa eſt forma, quae neque Doriſmi grandi-tate careret, neque notam haberet peregrinitatis. Haec igitur e moderato Doriſmi uſu et epico ſermone conflata eſt: unde communem vocant grammatici. Eius illuſtre exemplum in Pindari carminibus exſtat.

Inſequuta eſt tragoedia, quae in iambis quidem et trochaeis Attica lingua utitur, ſed ea et veteri et admixtis quibusdam Doricis atque epicis formis; in melicis autem carminibus communem lyricorum orationem ſectatur, Doriſmo tamen magis temperato, multisque excluſis epicorum licentiis; denique mediam quamdam inter chori et diverbiorum dialectos rationem uſurpat in magna parte anapaeſtorum.

Comoedia, ut conſentaneum erat, communem populi ſermonem imitabatur, apud Siculos Doricum, Athenis Atticum. Atque Atticus quidem comicorum ſermo quantum a tragico diſſet, notum eſt: ſed ipſe quoque temporum ſucceſſu aliquantum immutari coepit, ut non perinde ſit, utrum Ariſtophanem an Menandrum auctorem ſequare, quando ne in ipſius quidem Ariſtophanis

nis fabulis eadem eſt dictionis ratio. Caeterum etiam apud comicos chori carmina certis conditionibus Doriſmum admittunt.

Poſt illa tempora, quibus apud Athenienſes floruerat poeſis, quum illa genera, quorum iam exempla exſtabant, colebantur, tum alia quaedam nova ſunt iuventa, quae maxime ex epico et Dorico genere compoſita ſunt. Haec quoque temperatio leges ſuas finesque habet, de quibus operae pretium foret quaerere curioſius.

Quae quum ita ſint, facile intelligitur, poeticam dialectum, quam quidam commenti ſunt, aut omnino e dialectorum numero tollendam eſſe, aut, ſi ſervanda eſt ea appellatio, ad illa tantum reſtringi debere, quae poetae omnes communia habent. Haec vero perpauca ſunt. Nec tamen inutile foret, ea omnia colligere, quo clarius perſpici poſſet, quibus rebus poeticus ſermo a proſa oratione diverſus fuerit. Apertum eſt enim, haec, quae poetae in omni genere ſcribendi, caeteri autem ſcriptores in nullo uſurpant, primariam continere utriusque ſermonis differentiam.

Deſcripſi haec primis tantum lineis. Nam ſingula perſequi nec poſſum, nec, ſi poſſem, nunc quidem vellem. Illud planum eſt, has dialectos, quas non immerito poeticas appellaveris, et latius patere illis, quae in proſa oratione inveniuntur, et plures habere difficultates. Ac latius patent, quia in poetis metrum accedit, quod ipſum vel pro generibus poeſeos, vel pro aetatibus diverſas leges habet: difficiliores autem ſunt, quod faſtidioſo quodam temperamento e variis dialectis mixtae ſunt, ut, niſi multam in hoc genere diligentiam adhibueris, proclivis via ad errorem ſit. Quo magis adoleſcentes, qui Graecas litteras tractant, monendi ſunt, ne putent quidquam adeo leve eſſe, ut nulla inde percipi poſſit utilitas. Minutiſſimae enim iſtae res radices ſunt artis, quas qui parvi pendunt, pariter reprehenſionem merentur, ut illi, qui in his rebus ſolis haerent, quem ad finem eae res tractentur obliti. Volo haec exemplis quibusdam illuſtrare; eaque talia expromam, ad quae alios attendiſſe non noverim.

Aeſchy-

Aeſchylus, Sophocles, atque Euripides, quum et in eodem genere ſcribendi elaboraverint, et aetate paene ſint aequales, plurima communia habeant neceſſe eſt. Sunt tamen, quibus unusquisque horum ab reliquis discedat: neque ſolum inter ſe hi ſcriptores valde differunt, verum etiam, Sophocles ſaltem atque Euripides, haud parum ab ſe ipſis discrepant. Vt luculento exemplo utar, quanta cum diligentia in quibusdam horum tragoediis verſus elaborati ſunt, tantam in aliarum verſibus fabularum negligentiam invenias. Quod non eſt caſu factum. Nam quum Sophoclis atque Euripidis aetate, quum quidem iam diu mortuus eſſet Aeſchylus, furioſe tragoediis delectarentur Athenienſes, orta ſunt illa

— — — — μειρακύλλια,
τραγῳδίας ποιοῦντα πλεῖν ἢ μυρία,
Εὐριπίδᾳ πλεῖν ἢ σαδίῳ λαλίστερα,

qui homines quum non poſſent non corrumpere artem tragicam, ne meliores quidem poetae, quoniam iſtos quoque placere populo animadvertebant, illud ſtudium, illamque diligentiam, qua ante erant uſi, retinuerunt. Quae mutatio factâ eſt Olympiade XC. et XCI. Itaque graviter erraret, qui, ſi quid Sophocles in Philocteta, Euripides in Phoeniſſis, in Oreſte, in Iphigenia Aulidenſi negligenter ſcripſerunt, idem eos ſibi indulgere potuiſſe in Antigona, in Medea, in Heraclidis crederet. Immo criticus, antequam ad harum fabularum emendationem accedet, quo quaeque tempore ſcripta ſit, et proinde, quantum in quaque aut ſtudii aut incuriae ferri poſſit, inveſtigabit. Patet vero, viciſſim e diligentia poetae vel negligentia aetatem fabulae eluceſcere. Sic ante Olympiadem XC. graviter improbatus fuiſſet tragicus, qui talem verſum feciſſet:

ὡς πόλυν ἀπῆσθα χρόνον ἐν Αὐλίδος μυχοῖς.

Non poſſum, quin hic Rheſi mentionem faciam, de cuius fabulae ſcriptore diverſiſſimae exſtant doctorum hominum ſententiae. Valckenario, ſummo viro, non abſurda videbatur Delrii ſuſpicio, hanc fabulam ab illo Euripide ſcriptam eſſe, qui nobili tragico

e fratre nepos erat. Recentionem esse fabulam his, quas ab Euripide Mnesarchi f. scriptas habemus, non est dubium: quamquam, si trimetros consideres, florentissimis tragicae artis temporibus factam credas. Neque enim credibile est, quum extrema aetate Euripidis adeo inclinata esset tragoedia, tam bonos versus a suppari poeta esse conditos. Haec res mirum quantum labefactat opinionem Delrii. Sed haec ipsa versuum elegantia, si reliqua quoque, quae in isto carmine singularia sunt, bene perpensa fuissent, monstrare poterant, neque Athenis eam fabulam scriptam esse, nec tam brevi intervallo contingere aetatem Euripidis. Similiter epica poesis, quae paene iam interierat, feliciter restaurata fuit ab Nonno.

Transeo ad aliam rem. Constat in Graecorum poetarum scriptis versus quosdam reperiri, quorum ultima syllaba, quod sequens versus a vocali incipiat, elidatur. Haec res natura sua eorum versuum, qui systematis comprehensi sunt, propria est; aliena autem ab his carminibus, quae *κατὰ στίχον* composita a grammaticis vocantur. Abhorret igitur ab epica poesi; abhorret ab iambis tragicorum. Apud Homerum tamen ter, nisi fallor, occurrit *εὐρύοπα Ζῆν'* in fine versus positum, quod doctiores grammatici sic scribebant, ut litteram *ν* sequenti versui adderent, falso quidem, quum poetis aliter visum esse aliunde clarum sit. Sed de illo quidem nomine recte sensisse hos puto, qui sine elisione Ζῆν scribebant. Multa sunt enim nomina, quorum breviores quaedam formae, sive audacia quadam, sive quod antiquitas iis usa esset, a poetis usurpantur, quae nomina plerumque sedem sibi in extremo versu vindicant. Exempla quaedam commemoravit Strabo p. 560. (364.) Certiora elisionis in fine versus exempla in tragicorum trimetris exstant, nullum quidem apud Aeschylum, sed unum, si recte memini, in Euripideis fabulis, plura in Sophocleis. Et Sophocles quidem primus hoc facere ausus est, teste Athenaeo lib. X. p. 453. cuius locum, quod valde memorabilis est, post aliorum curas emendatum adscribam: *ὁ δὲ Ἀθηναῖος Καλλίας (ἐζητεῖμεν γὰρ ἔτι πρότερον περὶ αὐτοῦ) μικρὸν ἔμπροσθεν γενόμενος τοῖς χρόνοις Στράττιδος, ἐποίησε τὴν καλουμένην γραμματικὴν θεω-*

θεωρίαν, ἕτω διατάξας· πρόλογος μὲν αὐτῆς ἐστὶν ἐκ τῶν στοιχείων, ὃν χρὴ λέγειν τὰ τῶν στοιχείων διαιρῶντα κατὰ τὰς παραγραφάς, καὶ τὴν τελευτὴν καταστροφικῶς ποιεμένους εἰς τὸ ω̄·

ἔς᾽ ἄλφα, βῆτα, γάμμα, δέλτα, θεῦ πάρ᾽ εῑ,
ζῆτ᾽, ἦτα, θῆτ᾽, ἰῶτα, κάππα, λάμβδα, μῦ,
νῦ, ξῦ, τὸ οῡ, πῖ, ρῶ, τὸ σάν, ταῦ, ῡ πάρον,
φῖ, χῖ τε, τῷ ψῖ εἰς τὸ ω̄.

ὁ χορὸς δὲ γυναικῶν ἐκ τῶν σύνδυο πεποιημένος αὐτῷ ἐστὶν ἔμμετρος ἅμα καὶ μεμελοπεποιημένος τόνδε τὸν τρόπον· βῆτα ἄλφα, βῆτα εῑ, βῆτα ἦτα, βῆτα ἰῶτα, βῆτα οῡ, βῆτα ῡ, βῆτα ω̄; καὶ πάλιν ἐν ἀντιστρόφῳ τῇ μέλει καὶ τῇ μέτρῳ, γάμμα ἄλφα, γάμμα εῑ, γάμμα ἦτα, γάμμα ἰῶτα, γάμμα οῡ, γάμμα ῡ, γάμμα ω̄· καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν συλλαβῶν ὁμοίως ἑκάστων τό τε μέτρον καὶ τὸ μέλος ἐν ἀντιστρόφοις ἔχουσι πᾶσαι ταυτόν· ὥστε τὸν Εὐριπίδην μὴ μόνον ὑπονοεῖσθαι τὴν Μήδειαν ἐντεῦθεν πεποιηκέναι πᾶσαν, ἀλλὰ καὶ τὸ μέλος αὐτὸ μετενηνοχότα φανερὸν εἶναι· τὸν δὲ Σοφοκλέα διελεῖν φασὶν ἀποτολμῆσαι τὸ ποίημα τῷ μέτρῳ, τᾶτ᾽ ἀκέσαντα, καὶ ποιῆσαι ἐν τῷ Οἰδίποδι ἕτως·

ἐγὼ ἔτ᾽ ἐμαυτὸν ἔτε σ᾽ ἀλγυνῶ· τί ταῦτ᾽
ἄλλως ἐλέγχεις;

διόπερ οἱ λοιποὶ τὰς ἀντιστρόφους ἀπὸ τότου παρεδέχοντο πάντες, ὡς ἔοικεν, εἰς τὰς τραγῳδίας. καὶ μετὰ τὸν χορὸν εἰσάγει πάλιν ἐκ τῶν φωνηέντων ῥῆσιν, ἕτως, ἣν δεῖ κατὰ τὰς παραγραφὰς ὁμοίως τοῖς πρόσθεν λέγοντα διαιρεῖν, ἵνα ἡ τῇ ποιήσαντος ὑπόκρισις σώζηται κατὰ τὴν δύναμιν·

Α. ἄλφα μόνον, ὦ γυναῖκες, εῑ τε δεύτερον
μόνον λέγειν χρή, καὶ τρίτον μόνον γ᾽ ἐρεῖς.
Η. ἦ᾽ ἆρα φήσω; Α. τό τε τέταρτόν γ᾽ αὖ μόνον
ἰῶτα· πέμπτον οῡ· τό θ᾽ ἕκτον ῡ μόνον
λέγε. Ω. λείσθιον δ᾽ ἐγὼ τί φωνῶ σοι; Α. τὸ ω̄
τῶν ἑπτὰ φωνῶν· ἑπτὰ δ᾽ ἐν μέτροις μόνον.
καὶ τᾶτο λέξασ᾽, εἶτα δὴ σαυτῇ λάλει.

Multos hic locus interpretes fruſtra exercuit, in iisque eum quoque, qui noviſſime de fragmentis poetarum ab Athenaeo ſervatis

mereri ſtuduit in Ephemer. Ienenſ. a. cIↃIↃccccvi. menſe Octobri, fol. 247 — 251. quae cenſura, ſi recte coniicio, a viro iuvene ſcripta eſt, qui impenſo metrorum ſtudio captus, nihil prius habuit, quam ubique metra reſtituere. At in hoc genere nemo recte verſabitur, antequam tragicos et comicos cognoverit. Et quid metra proſunt, ſi ſenſum, ſi dialectos, ſi grammaticam, ſi prosodiam, ſi metra denique ipſa leviter cures? Omnino qui ſat multi nuper eo conſilio ad Athenaeum convolarunt, ut poetarum teſtimonia, quibus is utitur, metris ſuis reſtituerent, quae res ut in Athenaei libro non eſt ultima, ita ne prima quidem eſt, vellem reputaſſent, eſſe in hoc genere multa, quae emendare non poſſe magis dedecori, quam emendaſſe laudi eſſet. Callias iſte, non diverſus fortaſſe a comico eius nominis, in fabula illa, quam, ut alibi refert Athenaeus, grammaticam tragoediam nominaverat, quum univerſe τραγικὸν λῆρον, ut Ariſtophanis verbis utar, tum nimium in verſibus exaequandis artificium videtur perſtringere voluiſſe. Eam rem ita inſtituit, ut mulieres, quibus litterarum nomina impoſuerat, elementa diſcere faceret. Quam his mulieribus additam fuiſſe magiſtram putant interpretes, ea, quantum colligere licet, harum fuit ipſarum mulierum vel ordine prima, vel natu maxima, quae Alpha nominabatur. In prologo ſingulae mulieres litteras omnes eodem modo recitabant, ita ut, quum Alpha, cuius verba adſcripſit Athenaeus, finem feciſſet, ſubiiceret Beta,

— — — — — ἓς᾽ ἄλφα, βῆτα, γάμμα, δέλτα, θεῦ πάρ᾽ ει, ζῆτ᾽, ἦτα, θῆτ᾽,

et quae ſequuntur. Ternae horum verborum repetitiones undecim plenos verſus efficiunt: quo numero octies repetito prologus habebat octoginta et octo trimetros. Illud, ordine haec ab ſingulis XXIV. mulieribus pronunciari, indicare videtur Athenaeus verbo καταστροφικῶς, quod eſt *paullatim perveniendo ad exitum*. Male hoc vocabulum, quod vix alibi reperietur, H. Stephanus et qui deinde lexica ſcripſere, explicuerunt. Similis luſus, ut in prologo, etiam in colloquio Vocalium eſt. Ibi unaquaeque Vocalis iubetur eam litteram ſolam, a qua nomen habeat, pronunciare,

ita

ita ut haec recitatio ſeptem verſibus abſolvatur. Huius carminis primus verſus talis erat,

α, ει, η, ι, ϑ, υ, ω, α, ει, η, ι, ϑ.

Et griphus (nam de griphis differens haec ſcribit Athenaeus) in eo poſitus eſt, quod, ſi ſingulae vocales ordine pronunciantur, non ante vocalis ω, quae ultima eſt, in finem verſus incidit, quam in verſu ſeptimo, i. e. omnibus vocalibus duodecies repetitis. In his ſeptem verſibus hoc quoque notabile eſt, quod nullus pes eidem pedi in reliquis verſibus ſimilis eſt, et quotumcumque pedem per omnes ſeptem verſus conſideres, in eo omnes ſeptem vocales bis ſcriptae reperiuntur. In iſta recitatione cur dicat Athenaeus diſtinguendas eſſe perſonas, ἵνα ἡ τῦ ποιήσαντος ὑπόκρισις σώζηται κατὰ τὴν δύναμιν, nunc clarum eſt. Nam etſi plerumque facile eſt, in recitandis colloquiis, ſi παραγραφαί i. e. notae perſonarum, adſcriptae ſunt, diſtinguere perſonas, eſt tamen hoc difficillimum, ubi ſingulae perſonae ſingulas ſyllabas pronunciant. Quare quod dicit Athenaeus κατὰ τὴν δύναμιν, quod aliter inepte addidiſſet, neceſſario adiiciendum erat. Obiter obſervamus, quae Alpha, magiſtra, apud Calliam de iſta recitatione praecipiens dicit, καὶ τῦτο λέξατ', εἶτα δὴ σαυτῇ λάλει, his verbis moneri mulieres, ut peracta recitatione ſecum recordentur, quae didicerint. Nam ἑαυτῷ λαλεῖν de iis dicitur, qui ſecum aliquid reputant, ut apud Lucianum in Scytha. 6. T. I. p. 866.

Progredior nunc ad chorum, qui erat in Calliae fabula. Qui chorus non potuit, ut quibusdam viſum eſt, βῆτ' ἄλφα βα, βῆτ' ε̄ι βε, et ſic reliqua, canere. Nam ne quid dicam de turpiſſimis verſibus, qui ex his vocibus prodeunt, quomodo tandem, quod factum teſtatur Athenaeus, omnes ſtrophae eodem metro fuiſſent, quum litterae ζ, ξ, ψ produci poſtulent ſyllabas, quas reliquae corripi iubent? Vna tantum ratio erat, qua metra ubique exaequari poterant, ſi vocales ſono, non nominibus, indicarentur, veluti βῆτ' ᾱ βα, βῆτ' ε̄ι βει. Sed ſic quoque verſus exſtitiſſent turpiſſimi, neque Athenaeus bis dixiſſet, idem eſſe metrum in ſtrophis omnibus, ſi id ſponte patuiſſet. Accedit quod ſyllabae βα, βε, et reliquae in primae tantum ſtrophae expoſitione adiectae

iectae sunt, non etiam in secundae. Quare has syllabas ab librario aliquo in margine adscriptas puto, quo is rationem, qua personae consociatae erant, quam brevissime indicaret. Quod satis erat in prima stropha feciſſe. Ab imperitis deinde hae syllabae insertae sunt verbis Athenaei. Callias ita personas coniunxerat, ut singulas strophas singulae Consonantes totas canerent, accinentibus ordine singulis Vocalibus. Veluti si strophae e septem versibus constabant, primam stropham totam canebat Beta, in primo autem versu accinebat Alpha, in secundo E, et sic in singulis versibus reliquae Vocales. Hanc rationem imitatus erat in Medea Euripides: de quo quae hic scribit Athenaeus, alio eiusdem scriptoris loco illustrantur, qui est in principio libri septimi, ubi haec refert de Clearcho: *καὶ γὰρ Καλλίαν ἱστορεῖ τὸν Ἀθηναῖον γραμματικὴν συνθεῖναι τραγῳδίαν, ἀφ' ἧς ποιῆσαι τὰ μέλη καὶ τὴν διάθεσιν Εὐριπίδην ἐν Μηδείᾳ, καὶ Σοφοκλέα τὸν Οἰδίπεν.* Vtrumque Athenaei locum consideranti non potest dubium esse, de solis choris agi, qui quod primaria tragoediae pars habebantur, *τὴν Μήδειαν πᾶσαν* dicere potuit Athenaeus. In his choris *μέλη*, de quibus iudicari nunc non potest, et *διάθεσιν*, quae est personarum descriptio, a Callia Euripides sumserat. Ea personarum descriptio, si fides est Athenaeo, in omnibus chori carminibus, quae sunt in Medea, ad Calliae exemplum facta esse debuit. Quod quidem fieri potuisse non negabit, qui Euripidem choros in universum quidem ad Calliae rationem, sed, uti decebat, aliis in locis aliter conformasse sibi persuaserit. Quamquam in singulis locis hanc imitationem aperire difficile est. Vnum tamen in Medea carmen est chori, quod non solum percommode ad Calliae exemplum constitui potest, sed etiam ista personarum descriptione multo fit praestabilius, quum personis ita per vices ista dicentibus maius chori studium, maiorque motus declaretur. Stropham, quae est a v. 149. adscribam.

ΒΑ. *Ἄϊες, ὦ Ζεῦ καὶ γᾶ καὶ φῶς,*
ἰαχάν, οἵαν ἀ δύσανος
μέλπει νύμφα;
ΒΕ. *τίς σοί ποτε τᾶς ἁπλάστω*
κοίτας ἔρος, ὦ ματαία,

σπεύσει

σπεύσει θανάτῳ τελευτάν;
μηδὲν τόδε λίσσω.
BH. εἰ δὲ σὸς πόσις
καινὰ λέχη σεβίζει,
κείνῳ τόδε μὴ χαρᾶσσω.
BI. Ζεύς σοι τάδε συνδικάσει.
μὴ λίαν τάκω,
δυρομένα σὸν εὐνάταν.

Indicavi perſonas iisdem litteris, quibus Callias uſus fuerat. Vt hanc ſtrophan totam canit Beta, accinentibus ordine Alpha, E, Eta, et Iota, ita iisdem accinentibus antiſtrophan totam canit Gamma. Illud ſponte intelligitur, incertum eſſe, utrum ſingulis litteris apud Euripidem ſingulae perſonae, an plures coniunctae ſignificentur. Obiter moneo, quod circa finem antiſtrophae eſt, φίλα καὶ τάδ' αὔδα, in quibus verbis quum φίλα ſingularis numeri eſſe putaretur, critici verſum ſtrophicum ſollicitarunt, hunc ſenſum habere: *dic etiam, bene ei nos velle.*

Poſtquam de Medea Euripidis dixerat Athenaeus, obiter, turbato narrationis ordine, qui mos eſt huius ſcriptoris, Sophoclis facit mentionem, quem dicit, quum audiviſſet, Euripidem aliquid e Calliae fabula hauſiſſe, in Oedipo, ſibi idem licere ratum, alia ratione Calliam eſſe imitatum, et vocabulum in fine verſus diviſiſſe. Fecit hoc Sophocles, ut cenſebat Clearchus, ad imitationem prologi, qui erat in Calliae fabula: in quo prologo verba ſic dividi ſupra oſtendimus. Statim deinde Athenaeus ad antiſtrophas redit his verbis: διόπερ εἰ λοιποὶ τὰς ἀντιστρόφους ἀπὸ τότε (i. e. ex eo tempore) παρεδέχοντο πάντες, ὡς ἔοικεν, εἰς τὰς τραγῳδίας. Ex his verbis colligimus, tragicos, quum ante editam Euripidis Medeam hic illic parcius uſi eſſent antiſtrophis, poſteaquam ille novam earum rationem et liberiorem prodidiſſet, ibi quoque antiſtrophas adhibuiſſe, ubi ante uſus earum fuerat incommodus. Non ſum neſcius, quantae dubitationes hanc Athenaei narrationem premant; ſed de his non ante poterit recte explicari, quam quum maiores progreſſus fecerit tragicorum emendatio, quae nulla in parte magis, quam in hac, iacet.

Redeo

Redeo nunc ad eliſam in fine trimetri ſyllabam. Eam igitur eliſionem, Athenaeo auctore, abiudicare debemus ab omnibus tragicorum fabulis, quae ante Sophoclis Oedipum editae ſunt. Nec tamen hoc ſatis eſt. Nam nec Sophocles, neque qui eum ſequuti ſunt tragici, ubique, ut equidem puto, ſed certa quadam conditione, iſtam eliſionem admiſerunt. Ostendent hoc exempla, quae haec ſunt: in Oedipo Rege v. 29.

ὑφ' ἕ κενεῖται δῶμα Καδμεῖον, μέλας δ'
Ἅιδης σεναγμοῖς καὶ γόοις πλεκτίζεται.

v. 332.

ἐγὼ ἔτ' ἐμαυτὸν, ἔτε σ' ἀλγυνῶ. τί ταῦτ'
ἄλλως ἐλέγχεις;

v. 785.

κἀγὼ τὰ μὲν κείνοιν ἑτερπόμην· ὅμως δ'
ἔκνιζέ μ' αἰεὶ τᾶθ'· ὑφεῖρπε γὰρ πολύ.

v. 1184.

ὅσις πέφασμαι Φύς τ' ἀφ' ὧν ἐ χρῆν, ξὺν οἷς τ'
ἐ χρῆν μ' ὁμιλῶν, ἅς τέ μ' ἐκ ἔδει κτανών.

v. 1224.

οἷ' ἔργ' ἀκέσεσθ', οἷα δ' εἰσόψεσθ', ὅσον δ'
ἀρεῖσθε πένθος.

In Electra v. 1017.

ἀπροσδόκητον ἡδὲν εἴρηκας· καλῶς δ'
ἤδη σ' ἀποῤῥίψασαν ἀ'πηγγελλόμην.

In Oedipo Coloneo v. 16.

χῶρος δ' ὅδ' ἱρός, ὡς σάφ' εἰκάσαι, βρύων
δάφνης, ἐλαίας, ἀμπέλε· πυκνόπτεροι δ'
ἔσω κατ' αὐτὸν εὐσομεῖς ἀηδόνες.

v. 1164.

σοὶ Φασὶν αὐτὸν ἐς λόγες ἐλθεῖν μολόντ'
αἰτεῖν, ἀπελθεῖν τ' ἀσφαλῶς τῆς δεῦρ' ὁδῦ.

Denique in Iphig. Taur. v. 968.

ὡς δ' εἰς Ἄρειον ὄχθον ἦκον, ἐς δίκην τ'
ἔσην.

Ex

Ex his locis, si ab uno discesseris, hac tantum conditione syllabam in fine trimetri elidi discimus, si proxime praegressa sit interpunctio, quae quod pausam in pronunciando fieri iubet, ea, quae deinde sequuntur, arctius coniungi postulat. Nam Graecos neque solius metri rationem in recitandis versibus habuisse, neque, ut nostrum multi solent, quum versus legunt, metrum neglexisse, reconditis quibusdam, sed certis argumentis possumus colligere. Ex quo genere illud est, quod de longa syllaba, qua interdum vox ante arsin quinti pedis trimetrorum finitur, in praefatione ad Orphica scripsi. Alia huiusmodi, quae addere possem, omitto. Quod si quis versus illos, quos adscripsimus, recte pronunciare sciat, is intelligat necesse est, elisiones istas in extremis versibus non modo non esse duras, sed aliquid etiam habere suavitatis. Unus tamen in his locus est, qui quum nullam ab interpunctione habeat excusationem, de vitio suspectus est:

σοὶ φασὶν αὐτὸν ἐς λόγους ἐλθεῖν μολόντ'
αἰτεῖν.

Vauvillersius, probante, ut videtur, Wyttenbachio, in Bibl. crit. II. 2, 51. μολόντ' in μόνον mutabat. Agnoscit tamen hoc participium scholiastes, ita scribens: τὸ ἑξῆς, φασὶν αὐτὸν μολόντα αἰτεῖν εἰς λόγους σοὶ ἐλθεῖν. Equidem non credo dividere Sophoclem vocabulum voluisse, quum scribere posset,

σοὶ φασὶν ἐλθόντ' αὐτὸν ἐς λόγους μολεῖν
αἰτεῖν,

vel,

σοὶ φασὶν ἐλθεῖν ἐς λόγους μολόντα νιν
αἰτεῖν.

Prior ratio defendi potest eo, quod saepius error in terminationibus similium vel oppositorum admissus invenitur. Ac similis loquutio in eadem Sophoclis fabula est v. 1297.

ἤτ' εἰς ἔλεγχον χειρὸς ἤτ' ἔργου μολών.

Alteram tamen rationem praetulerim, tum quod scholiastes infinitivum ἐλθεῖν pariter ac participium μολόντα tuetur, tum quod non rari sunt errores, quos αὐτὸν pro νιν repositum peperit.

Sed haec hactenus. Indicenda est enim solemnis doctorum philosophiae creatio, quae hoc quidem anno cum iucundissima coniuncta est gratulatione, qua duo nobis prosequendi sunt eximii viri, quos ex iis, qui ante hos L. annos artium magistri ab Ordine nostro creati sunt, superstites esse gaudemus,

GEORGIVS STEPHANVS WIESAND

POTENTISSIMO REGI SAXONIAE A CONSILIIS PROVOCATIONVM, FACVLTATIS IVRIDICAE IN ACADEMIA VITEBERGENSI ORDINARIVS

et

CHRISTIANVS GOTTLOB HEYNE

POTENTISSIMO BRITANNIAE REGI AB SECRETIS REI IVDICIARIAE CONSILIIS, ELOQVENTIAE ET POESEOS PROFESSOR IN ACADEMIA GEORGIA AVGVSTA,

quibus viris, qui meritis adeptam nominis claritatem etiam senes indefesso studio, quo civibus suis ac litteris prosunt, tuentur, diuturnos contingere optamus hilaris senectutis fructus. Vtinam hoc voto etiam Fridericum Volgangum Reizium possemus comprehendere, qui eodem anno cum his artium magister factus, iam diu ex vivis abiit, indelebili nobis, atque ante alios mihi, relicto desiderio. Die igitur XII. Febr. h. X. in Auditorio maiore anniversaria instituetur solemnitas, in qua primo ii, qui iam tabulis publice propositis Philosophiae Doctores ac Liberalium Artium Magistri declarati sunt, renunciabuntur:

LIBORIVS DE BERGMANN

PASTOR PRIMARIVS ECCLESIAE RIGENSIS, AD AED. D. PETRI RIGAE PASTOR, CONSISTORII ASSESSOR, COLLEGII VTRIVSQVE, ET QVOD SCHOLASTICAS, ET QVOD PAVPERVM RES CVRAT, COLLEGA,

FRIDERICVS ADOLPHVS KRETSHMANN

LIPSIENSIS

IVR. VTR. BACCAL. ET NOT. PVBL.

CHRI-

CHRISTIANVS GVILIELMVS WIESAND
VITEBERGENSIS
IVR. VTR. BACCAL. ET CAVSSAR. PATRONVS SAX.

Antiquo deinde ritu creabuntur hi:

IOANNES FRIDERICVS AVGVSTVS SEIDLER
OSTERFELDA MISN.

EDVARDVS PLATNER
LIPSIENSIS
IVR. VTR. BACCAL.

CHRISTIANVS GODOFREDVS SCHMIDT
SCHOENFELDIA MISN.

GEORGIVS GVILIELMVS ROSSTAEVSCHER
SCHLEVSINGA FRANCVS
REV. MIN. CAND.

HENRICVS THEOPHILVS KREVSSLER
LIPSIENSIS

IOANNES TRAVGOTT TRABERT
CÖLLEDA THVRINGVS

CAROLVS FRIDERICVS ADLER
MÖCKERNA MISN.

Hanc ergo solemnitatem ut VOS, MAGNIFICE RECTOR, CELSISSIME PRINCEPS SCHOENBVRGICE, ILLVSTRISSIMI COMITES, GRAVISSIMI PROCERES ac FAVTORES ACADEMIAE, GENEROSISSIMI denique atque HVMANISSIMI COMMILITONES, praesentia VESTRA ornare celebrioremque reddere velitis, Ordinis, meo, candidatorumque nomine, qua decet obſervantia a VOBIS peto. P. P. in Vniverſitate Litterarum Lipſienſi Dominica Eſtomihi a. cIↃIↃcccvii.

3 0112 115882471

LIPSIAE,

EX OFFICINA KLAVEARTHIA.